

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกับสุขปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 จำนวน 58 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น 9,339 คน เป็นนักเรียนชาย 4,508 คน และนักเรียนหญิง 4,831 คน (กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา, 2532) โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างประชากรจากจำนวนประชากรทั้งหมดดังกล่าว รวมทั้งสิ้น 500 คน เป็นนักเรียนชาย 241 คน และนักเรียนหญิง 259 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) (นิภา ศรีไพโรจน์, 2524) ดังนี้

ขั้นที่ 1 คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน (Yamane อ้างใน ประคอง กรรณสูต, 2528)

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของตัวอย่างประชากร

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

เมื่อกำหนดความมีนัยสำคัญเท่ากับ .05 จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร 384 คน

ดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 500 คน

ขั้นที่ 2 คำนวณหากลุ่มตัวอย่างประชากรแยกเพศ โดยการเทียบจำนวน

กลุ่มตัวอย่างประชากรแต่ละโรงเรียนแยกตามเพศ =

$$\frac{\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร} \times \text{ประชากรของแต่ละโรงเรียนแยกตามเพศ}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละโรงเรียนแยกตามเพศ

จังหวัด	โรงเรียน	จำนวนประชากร			จำนวนตัวอย่างประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ชัยนาท	ชัยนาทพิทยาคม	102	152	254	5	8	13
	อุลิตไพบูลย์ชนูปถัมภ์	32	27	59	2	1	3
	วัดสิงห์	58	51	109	3	3	6
	คุรุประชาสรรค์	73	65	138	4	3	7
	บุญนาคพิทยาคม	32	17	49	2	1	3
	สรรพยาวิทยา	48	42	90	3	2	5
	หันคาพิทยาคม	68	68	136	4	4	8
	รวม 7 โรงเรียน	413	422	835	22	23	45
อยุธยา	จอมสุรางค์อุปถัมภ์	-	263	263	-	14	14
	อยุธยาวิทยาลัย	208	144	412	14	8	22

ตารางที่ 1(ต่อ) จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรในแต่ละโรงเรียนแยกตามเพศ

จังหวัด	โรงเรียน	จำนวนประชากร			จำนวนตัวอย่างประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
อยุธยา	อยุธยาอนุสรณ์	81	82	163	4	4	8
	ท่าเรือ"นิตยานุกูล"	116	105	221	6	6	12
	นครหลวง"อุดมรัชต์วิทยา"	66	37	103	3	2	5
	บางไทรวิทยา	18	23	41	1	1	2
	บางบาล	20	35	55	1	2	3
	บางปะอิน"ราชานุเคราะห์"	96	58	154	5	3	8
	บ้านแพรกประชาสรรค์	32	39	71	2	2	4
	ผักไห่"สุทธาประมุข"	55	50	105	3	3	6
	ภาชี"สุนทรวิทยานุกูล"	48	47	95	3	3	6
	มหาราช"ประชานิมิตร"	16	17	33	1	1	2
	ลาดบัวหลวงไพโรจน์วิทยา	27	18	45	1	1	2
	วิเชียรกลิ่นสุคนธ์อุปถัมภ์	58	33	91	3	2	5
	เสนา"เสนาประสิทธิ์"	90	85	175	5	4	9
	บางปะหัน	60	33	93	3	2	5
รวม 16 โรงเรียน		1,051	1,069	2,120	56	57	113
ลพบุรี	โคกกระเทียมวิทยาลัย	121	92	213	6	5	11
	พิบูลวิทยาลัย	497	529	1,026	27	28	55
	โคกสำโรงวิทยา	100	93	193	5	5	10
	หนองม่วงวิทยา	40	38	78	2	2	4
	ชัยบาดาลวิทยา	131	94	225	7	5	12

ตารางที่ 1(ต่อ) จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรในแต่ละโรงเรียนแยกตามเพศ

จังหวัด	โรงเรียน	จำนวนประชากร			จำนวนตัวอย่างประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
ลพบุรี	ทำรังวิทยาการ	55	58	113	3	3	6
	บ้านหมี่วิทยา	147	130	277	8	7	15
	พัฒนานิคม	54	47	101	3	2	5
	รวม 8 โรงเรียน	1,145	1,081	2,226	61	58	119
สระบุรี	พุแควิทยา	33	57	90	2	3	5
	สระบุรีวิทยาคม	133	226	359	7	12	19
	แก่งคอย	67	94	161	4	5	9
	บ้านหมอ"พัฒนานุกูล"	105	95	200	6	5	11
	สุธีวิทยา	68	77	145	4	4	8
	มวกเหล็กวิทยา	37	33	70	2	2	4
	ประเทียบวิทยาทาน	51	57	108	3	3	6
	เสาไห้"วิมลวิทยานุกูล"	93	136	229	5	7	12
	หนองแค"สรกิจพิทยา"	52	64	116	3	3	6
	หินกองวิทยาคม	69	52	121	4	3	7
	หนองแซงวิทยา	35	28	63	2	2	4
	รวม 11 โรงเรียน	743	919	1,662	40	50	90
สิงห์บุรี	สิงห์บุรี	134	239	373	7	13	20
	ท่าช้างวิทยาการ	33	39	77	2	2	4
	บางระจันวิทยา	65	44	109	3	2	5

ตารางที่ 1(ต่อ) จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรในแต่ละโรงเรียนแยกตามเพศ

จังหวัด	โรงเรียน	จำนวนประชากร			จำนวนตัวอย่างประชากร		
		ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
สิงห์บุรี	ศรีศักดิ์สุวรรณวิทยา	21	27	48	1	1	2
	พรหมบุรีรัชดาภิเษก	31	26	57	2	1	3
	อินทร์บุรี	130	100	230	7	5	12
	รวม 6 โรงเรียน	419	475	894	22	25	47
อ่างทอง	สตรีอ่างทอง	26	130	156	1	7	8
	อ่างทองบัณฑิตโรจน์วิทยาคม	139	170	309	7	9	16
	ราชสถิตย์วิทยา	30	26	56	2	1	3
	ป่าโมกข์วิทยาภูมิ	53	50	103	3	3	6
	โพธิ์ทอง"จินตมณี"	94	85	179	5	4	9
	วิเศษไชยชาญ"ตันติวิทยาภูมิ"	126	112	238	7	6	13
	แสวงหาวิทยาคม	41	19	60	2	1	3
	รวม 7 โรงเรียน	509	592	1,101	27	32	59
อุทัยธานี	อุทัยวิทยาคม	74	119	193	4	6	10
	ทับทันอนุสรณ์	52	58	110	3	3	6
	หนองฉางวิทยา	102	96	198	5	5	10
	รวม 3 โรงเรียน	228	273	501	12	15	27
รวม 58 โรงเรียน		4,508	4,831	9,339	241	259	500

ขั้นที่ 3 เลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในแต่ละโรงเรียน โดยวิธี การสุ่มแบบธรรมดา (Simple Random Sampling) (นิภา ศรีไพโรจน์, 2524) ให้ได้นักเรียนชายและนักเรียนหญิงตามจำนวนที่คำนวณได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ลักษณะแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและครอบครัว ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) และคำถามปลายเปิดให้เติมคำ (Open-end) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพและสุขปฏิบัติของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุดหรือไม่เห็นด้วย จำนวน 79 ข้อ จำนวนเป็น 10 เรื่อง ได้แก่

- 1) การบริการสุขภาพในโรงเรียน จำนวน 9 ข้อ
- 2) การสอนสุขศึกษาในโรงเรียน จำนวน 10 ข้อ
- 3) สภาพโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน 8 ข้อ
- 4) การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง จำนวน 8 ข้อ
- 5) สภาพบ้าน สิ่งแวดล้อมในบ้านและรอบบ้าน จำนวน 7 ข้อ
- 6) พฤติกรรมของผู้ปกครอง จำนวน 8 ข้อ
- 7) การให้ความรู้ทางสุขภาพของสถานบริการสาธารณสุข จำนวน 6 ข้อ
- 8) การบริการสุขภาพในสถานบริการสาธารณสุข จำนวน 6 ข้อ
- 9) ลักษณะและพฤติกรรมของเพื่อนสนิทของนักเรียน จำนวน 7 ข้อ
- 10) สื่อมวลชนที่มีผลต่อสุขปฏิบัติ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 สุขปฏิบัติของนักเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นความถี่ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด มีการปฏิบัติ

ในระดับมาก มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง มีการปฏิบัติในระดับน้อย มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุดหรือไม่ได้ปฏิบัติในระดับเลย จำนวน 31 ข้อ

การสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขปฏิบัติของนักเรียนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดตัวแปร
2. กำหนดตัวแปรและสร้าง เครื่องมือ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไขให้คำแนะนำ
3. ปรับปรุงแบบสอบถามแล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการให้สุขศึกษาจำนวน 8 ท่าน ตรวจสอบเพื่อหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงเครื่องมือ เพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปใช้
4. ปรับปรุง เครื่องมือตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มาเข้ากลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีโคเอฟฟิเชียนต์ แอลฟา (Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อหาหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปถึงศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 6
2. สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 6 ออกหนังสือให้การสนับสนุนในการ

เก็บข้อมูลไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์เป็นบางส่วน
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 408 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.60 โดยผู้วิจัยได้ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ ตั้งแต่วันที่ 8 มกราคม 2533 ถึงวันที่ 26 มกราคม 2533

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนและครอบครัว นำมาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพและสุขปฏิบัติของนักเรียน คะแนนที่ได้มาแจกแจงความถี่ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้โดยกำหนดค่าคะแนนของคำตอบดังนี้

2.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพและสุขปฏิบัติของนักเรียน

นักเรียนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด	เท่ากับ	5	คะแนน
นักเรียนเห็นด้วยในระดับมาก	เท่ากับ	4	คะแนน
นักเรียนเห็นด้วยปานกลาง	เท่ากับ	3	คะแนน
นักเรียนเห็นด้วยในระดับน้อย	เท่ากับ	2	คะแนน
นักเรียนไม่เห็นด้วย	เท่ากับ	1	คะแนน

2.2 การแปรคะแนนความหมายของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เป็นระดับของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
	3.50 - 4.49	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
	2.50 - 3.49	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
	1.50 - 2.49	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
	1.00 - 1.49	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 สุขปฏิบัติของนักเรียน นำคะแนนที่ได้มาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย หาค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนที่ได้ ใ้คกำหนดค่าคะแนนของคำตอบดังนี้

3.1 สภาพของสุขปฏิบัติของนักเรียน

ข้อความ	ข้อความเชิงนิมมาน (Positive)	ข้อความเชิงนิเสธ (Negative)
มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด เท่ากับ	5 คะแนน	1 คะแนน
มีการปฏิบัติในระดับมาก เท่ากับ	4 คะแนน	2 คะแนน
มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง เท่ากับ	3 คะแนน	3 คะแนน
มีการปฏิบัติในระดับน้อย เท่ากับ	2 คะแนน	4 คะแนน
มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มี เท่ากับ	1 คะแนน	5 คะแนน

3.2 การแปรคะแนนความหมายของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เป็นระดับของสุขปฏิบัติของนักเรียน ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายถึง	มีสุขปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีสุขปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดี
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีสุขปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีสุขปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์พอใช้
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีสุขปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพและสุขปฏิบัติของนักเรียน ระหว่างนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง โดยหาค่า "ที" (t-test)

5. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพกับสุขปฏิบัติของนักเรียนโดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการประมวลผลการคำนวณโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติที่ใช้ทางสังคมศาสตร์ (SPSS^X Statistical Package for the Social Science X) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย